

v januári 1939. Podľa výpovedí už evakuovaných kolonistov, maďarské úrady požadujú potvrdenie kolonistov, že sa dobrovoľne vyst'ahovávajú. Tým však nestráca eventuálny nárok na zaopatrenie pridelenia pôdy na Slovensku, akonáhle bude sa táto otázka riešiť.

Prednosta
nečitateľný podpis, v. r.

SNA, KR, kr. 26, bez č.

¹ Pozri dok. č. 128

184

24. december 1938, Bratislava.

Nariadenie Krajinského úradu všetkým okresným náčelníkom, policajnému riaditeľstvu v Bratislave a v Prešove a mestskému notárskemu úradu v Bratislave o prerušení vyhostovania maďarských štátnych občanov pod podmienkou reciprocit' zo strany maďarského štátu.

Dodatkom k telefonogramu zo dňa 23. 12. 1938 nariaďuje sa prerušenie vyhostovania maďarských štátnych občanov, vyvíjajúcich protištátnu činnosť, alebo z takejto činnosti dôvodne podozrivých a to dňom 23. 12. 1938 pod podmienkou prísnej reciprocit' zo strany Maďarska. To isté sa tiež vzťahuje na občanov maďarskej národnosti, pokiaľ sú domovským právom príslušní do odstúpených obcí. Doručené vyhostovacie výmery uvedeným dňom nemajú byť exekvované. Ak by maďarské úrady vyhostili po 23. 12. 1938 našich občanov, nech sú za každého takéhoto nášho občana okamžite titulom retorzie vyhostení dvaja maďarskí príslušníci. Každý jednotlivý prípad vyhostenia našich občanov zo strany Maďarska nech je ihneď telefonicky alebo telegraficky hlásený Prezídiu krajinského úradu.

Nečitateľný podpis, v. r.

SNA, KÚ, kr. 254, č. 81870.

185

24. december 1938, Dunajská Lužná–Nové Košariská.

Protokol napísaný na žandárskej stanici s Jánom M., predtým kolonistom v obci Síkenica – kolónia Agota, ktorý vypovedal, že pod zámkou ukrývania zbrane maďarskí žandári s ním surovo zaobchádzali a napokon ho vyhostili z územia Maďarska.

Protokol

Kolonista Ján M. udáva:

Keď naša kolónia bola obsadená maďarským vojskom, bola u mňa prevedená domová

prehliadka a hľadali zbrane. Pri tejto prehliadke žiadne zbrane nenašli. Asi o týždeň prišli maďarskí četníci a prevádzali súpis, odkiaľ som. Tak isto prevádzali domovú prehliadku, lebo vraj som mal ukryté zbrane. Keď nič nenašli, zavolali nás od školy, odkiaľ nás, t. j. celú kolóniu, odviekli do Želiezoviec do skladišťa na obilie. Tam som bol uväznený tri dni a noci. Potom ma pustili domov a prikázali, aby som predal najnutnejšie veci.

Asi dňa 10. 12. 1938 prišli maďarskí četníci a vyzvali ma, aby som sa v priebehu dvoch hodín odsťahoval z kolónie Agota. Mohol som zobrať len periny a šatstvo. Ostatné veci som musel zanechať v kolónii, lebo som si mohol zobrať so sebou len 1 pár koní. Keď som prichádzal na čs. hranice, vrátili ma, lebo príslušnosť mám do Veľkého Peseku (*Sikenica*), okres Želiezovce, a z toho dôvodu som sa vrátil na kolóniu Agota. Tam ma ihneď navštívili maďarskí četníci a odviekli ma do obce Veľký Pesek. Keď som išiel okolo konského cintorína, zastavil ma četník a hovoril: „Čo je Vám lepšie, guľka alebo pôjdete na hranice?“ Na to som odpovedal, že je mi lepší život, a preto som sa odsťahoval cez hranice. Pri tejto príležitosti som dostal niekoľko pohlavkov.

Na kolónii Agota som zanechal hospodársky dom, 50 katastrálnych jutár poľa, zásoby, krmivo a všetko hospodárske zariadenie v úhrnnej cene 610 000 Kč.

Protokol po spísaní prečítaný.

Práporčík Ján Petira, v. r.

Oznamovateľ:
Ján M.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

186

24. december 1938, Slovenská Lupča.

Zápisnica napísaná na obvodnom notárstve s Karolom S., predtým kníhviazačom v meste Rimavská Sobota, ktorý vypovedal, ako bol uväznený maďarskými bezpečnostnými orgánmi, po mesiaci prepustený a vyhostený na Slovensko.

Dostavil sa Karol S. a vo veci svojho vyhostenia udáva nasledovné:

Dňa 13. t. r. došiel do nášho bytu jeden člen spolku „levente“,⁴¹ na ktorého čakali pred domom ešte iní dvaja členovia tohto spolku. Vyzval ma, aby som išiel s ním na policajný úrad. Na policajnom úrade ma vypočúvali detektívi a opýtali sa ma, kde je dcéra Gizela a poručík H. Odpovedal som, že dcéra išla k svojej sestre do Slovenskej Lupče a jej snúbenec koná vojenskú službu v Brezne nad Hronom. Pri tomto vypočúvaní nadávali dcére a mne do českých sviň a použili aj iných nadávok, ktoré si už nepamätám. Mlčal som, lebo som sa bál bitia.

Po skončení vypočúvania ma detektív odovzdal policajnému strážnikovi, ktorý ma zavrel do policajnej väznice, kde už sedelo viac obyvateľov z Rimavskej Soboty, medzi nimi bývalý čs. nadporučík L., obchodník s rádioaparátmi N., ktorý bol členom gardy, hostinský K., ktorému vytýkali, že jeho hostinec bol „csehtanya“ (*český majer*), advokát Dr. H., učiteľ M. a iní. V tomto väzení, ktoré bolo zariadené len drevenými kovovými lôžkami, boli sme